

Vægfotos på plejecentre for demente

Et af mine mest solgte vægfotos med en lille pighånd, der holder en tot græs hen til en hestemule, har fået mange positive kommentarer med på vejen.

En plejehjemsleder er ligefrem bange for, at vægfotoet skal blive slidt op, fordi så mange slet ikke kan lade være med røre ved mulen på væggen.

Lige netop det illustrerer ganske godt hele tanken bag det at hænge fotos op på plejecentre med demente beboere. For det allerbedste der kan ske, er jo netop, at fotoet bliver slidt op - og derved beviser sin berettigelse på lige præcis det sted.

Det helt fundamentale er, at vægfotos på plejecentre for demente taler til følelser og fremkalder glæde, motiverer til positive tanker - og måske endda giver lyst til at dele tanker med personale og pårørende.

Bedst som vi en dag sidder fire personer i Herning for at udvælge vægfotos til et plejecenter, er der en som siger: "Hvad nu, hvis nogle af beboerne er bange for heste?"

Jeg havde indtil da kun hørt positivt om fotoet med hestemulen ... - hvad var det lige, hun sagde der.

Det endte nu med, at motivet var blandt dem, de købte. Men det er et godt eksempel på de mange - og relevante - overvejelser, man uvilkårligt gør sig om vægfotos.

Dette her er således ikke manualen 'Disse vægfotos skal du vælge til plejecentret'. Det er en **vejledning** på baggrund af min viden og mine erfaringer.

Mig bekendt er det den eneste af sin slags, da der ikke findes dokumenterede undersøgelser eller én velbegrunnet manual for, hvad der er bedst at hænge op på plejecentrenes vægge.

Og lige så vigtigt - hvilke typer billeder og motiver der **ikke** bør hænges op.

Der er lavet nogle få undersøgelser og brochurer m.m., der kommer lidt ind på det, som jeg savner en manual om, og det materiale indgår i min vejledning og mine beskrivelser på hjemmesiden.

Og så lige et spring tilbage til hestemulen. Det er rigtig godt, hvis du også synes, at plejecentrets fotos pynter på væggen. Men det helt primære er, hvad motiverne siger beboerne ... - **besjæling**.

Besjæling hvor vægfotoet appellerer til beboernes følelser, egenskaber og tanker. Et vægfoto skal nemlig betragtes som et **redskab** og et **hjælpemiddel** i beboernes hverdag.

Tanken bag mine vægfotos er, at pårørende og personale ikke ser/vurderer billederne som udsmykning - men **aktivt** bruger billederne som hjælpemiddel til at skabe en god kontakt.

Et billede behøver ikke at være 'pænt' for at leve op til det primære mål med tilstedeværelsen på plejecentret. Nemlig at fremkalde tanker/følelser/erindringer/glæde hos beboerne.

Ophængning

Set i lyset af ovenstående skal du også overveje ophængningen af vægfotos. Når/hvis der vitterligt er vægfotos, som nogle af beboerne gerne vil røre ved, bør der også være mulighed for det - uanset om man er gående eller sidder i kørestol.

Når jeg besøger plejecentre, ser jeg jævnligt, at den eksisterende vægudsmykning hænger højt og ikke umiddelbart er let tilgængelig for kørestolsbrugere - hverken for at se rigtigt på og endnu mindre for at røre ved.

Vel sagtens fordi den slags vægudsmykning ofte er tænkt som netop vægudsmykning - og ikke som et redskab til glæde for beboerne.

Mit råd er, at du ved ophængning af vægfotos tænker nøjere over, hvor højt/lavt de kan/skal hænge, og om enkelte udvalgte måske skal have en ganske særlig og lav placering for netop at give alle mulighed for at komme helt tæt på. Det kan eksempelvis være et sted, hvor der altid står en stol lige ved siden af fotoet.

Men også, at du i det hele taget tager mest mulig hensyn til muligheden for at komme tæt på. Fordi det er et redskab - og fordi redskaber er nemmere at bruge, jo mere tilgængelige de er.

Motiverne

Det første plejecenter med vægfotos var Kristiansgården i Beder. Det kom i stand i forbindelse med et projekt i samarbejde med Kristiansgården og Aarhus Kommune område Syd, Eden Denmark samt Cewe Color, som er producenten af vægfotos.

Motivvalgene var hovedsageligt børn, dyr og natur for at være i god tråd med det, Eden Denmark står for.

Erfaringerne har siden vist, at det også falder i god tråd med, hvad man generelt vægter på andre plejecentre, som har anskaffet vægfotos.

Officiel åbning af projektet med nye vægfotos på Kristiansgården i Beder v. fungerende rådmand for Sundhed og Omsorg i Aarhus Kommune, Thomas Medom (SF)

Fungerende rådmand for Sundhed og Omsorg Thomas Medom (SF):

"De store, flotte billeder kan inspirere til samtale, skabe glæde og nye sanseoplevelser for alle, der bor og færdes i plejeboligerne. Billeder får mennesker til at reagere og huske og forholde sig til det de ser, og det passer fint i tråd med tankerne om besjæling af plejeboliger og Eden Alternative. Jeg vil opfordre andre plejeboliger til at efterligne idéen, for den er god."

Hanne Nisgaard, teamleder på Kristiansgården:

"Jeg er overrasket over at se, hvad fotos kan gøre. For nogle demente minder billedernes funktion om det som sker, når de sidder og krammer en blød tøjsæl. De tager dem til sig og føler sig både glade og trygge ved dem."

Karin Dahl og Aase Porsmose, landskoordinatorer ved Eden Denmark:

"Det var en fantastisk oplevelse at se de store smukke billeder i Kristiansgården. Vi oplevede, at billederne hver på deres måde og på fornemste vis udtrykker helt genkendelige sanseoplevelser fra hverdagen i Danmark. Hvor enkelt hvert billede end er, fortæller det en historie. Og fordi det er enkelt, bliver det kraftfuldt og dragende. Man får lyst til at stå stille og tænke på egne oplevelser, der minder om motivet."

Motiverne med børn har givet anledning til forskellige synspunkter. Jeg tager ikke parti - for eller imod - men fortæller blot om det her, så du kan have det med i dine overvejelser.

"Jeg ser for mig, at xx vil stille sig op ved fotoet for at prøve at huske, hvem barnet på fotoet er. Det vil bare være endnu et nederlag, når det ikke lykkedes," sagde en fra personalet.

En anden ansat kunne godt følge tankegangen, men hun ville alligevel gerne have børnemotiver på væggen, fordi flere af beboerne ofte snakker om deres børnebørn.

"Jeg synes godt om børnemotiver og tror, at de stimulerer tanker og snakken om børnebørnene generelt. Fokus er på det - og ikke på, hvem børnene er."

Besøg på plejecentre, snak med personale og opsøgning af information på danske og et større antal udenlandske hjemmesider var grundlaget for de første vægfotos.

Noget jeg lægger stor vægt på er **enkeltheden** i motiverne. Der skal være et fokus, som ikke forvirrer eller leder tanker i alle mulige retninger, og jeg undgår mørke og dystre motiver.

Jeg har set plejecentre, hvor vægudsmykningen er de billeder, som pårørende forærer stedet. Og plejecentre, hvor billedkunstnere udstiller malerier - heraf mange abstrakte - i skiftende udstillinger. Som udgangspunkt mener jeg, at begge dele af hensyn til beboerne er dårlige løsninger.

Det er sjældent, at et ældre maleri i guldramme siger beboeren ret meget, med mindre det har en kendt historie og tidligere har hængt et sted, som den demente relaterer til noget rart og/eller noget bekendt. Og det er sjældent, at en billedkunstners abstrakt maleri taler til følelserne hos den demente.

Nogle steder har man skiftende udstillinger - oftest uden retningslinjer for, hvilken type billeder man ønsker af kunstnerne. Hvis en beboer alligevel skulle blive glad for et udstillet maleri ... - pilles det ned efter nogle måneder for at gøre plads for en ny udstilling!!

Nok er også nye maleriet påmonteret en fast ramme, men næppe nogen er i tvivl om, at det er noget helt andet, der menes med, at demente har behov for faste rammer.

Når jeg spørger ind til det, viser det sig ofte, at der ikke ligger dybere overvejelser til grund for de to typer billeder på væggene. Og at personalet i virkeligheden slet ikke mener, at det er særlig hensigtsmæssigt med hverken gamle billeder i guldramme eller skiftende kunstudstillinger.

Jeg har endnu ikke mødt nogen, som kunne fortælle om positive relationer til beboerne i forhold til de to typer vægudsmykninger. Kan du, hører jeg meget gerne om det, da teksten her så skal omformuleres.

Jeg hører også meget gerne om dine oplevelser og erfaringer med vægfotos - positive såvel som negative.

Er det noget som andre kan have glæde af læse om, vil jeg løbende opdatere denne vejledning med inputs.

Overvej, om det er en god idé at have en generel og defineret/beskrevet holdning til, hvad der kan/skal/bør hænge på væggene - på gangene og i beboernes stuer. Måske der også skal sættes mål for, hvad I gør - hvornår - hvordan de pårørende orienteres om jeres holdninger og mål.

Gang eller lejlighed

Mange tager det umiddelbart for givet, at vægfotos er beregnet til at hænge på gangene. Jeg mener, at man også kan/bør overveje muligheden af at hænge dem **i beboernes lejligheder**.

Når jeg har foreslået det, har jeg blandt andet hørt fra personale, at lejligheden er noget personligt og privat, og i den skal der kun hænge private billeder.

Andre ser anderledes på det, og ét plejecenter blandt mine kunder har valgt at hænge et af mine vægfotos op i hver af 16 lejligheder.

Uden anden dokumentation end min egen overbevisning tror jeg, at den demente beboer i mange tilfælde vil betragte et vægfoto som et positivt element i lejligheden.

Hvis beboeren er glad for vægfotos på gangen, kan det i mine øjne lige så godt tænkes at glæde den pågældende at have et vægfoto i lejligheden.

Du kan jo eventuelt lade det komme an på en prøve. Et vægfoto er trods alt ret nemt at hænge op - og nemt at tage ned igen.

For nogle beboere kan et lavt hængende vægfoto, som er nemt både at se på og røre ved, godt vise sig at være den helt rigtige løsning ved siden af stolen/sofaen inde i den private stue ... - tænker jeg.

Materiale og pris

De store vægfotos kan leveres på forskellige materialer. I begyndelsen var standardmaterialet en let skumplade, men jeg er siden gået over til 4 mm alu dibond.

Det er et lidt tungere og mere robust materiale med et lidt mere tydeligt/detaljeret tryk. Med fotorierne følger indstillelige beslag, der gør det nemmere at få fotorierne til at hænge lige - og nemmere at hænge flere op ved siden af hinanden i samme højde.

Der er intet genskin, så de fotorierne kan udmærket placeres i lyse rum med store vinduer. Alle fotos er 90 cm høje - 90x60 cm, 90x90 cm og 90x120 cm. Men lige såvel som der er mulighed for andre materialer, kan de også leveres i individuelle størrelser.

Den lave pris er fastsat ud fra en vurdering af, at mange plejecentre har behov for et vist antal vægfotos.

Hellere sælge et større antal vægfotos ved at tjene lidt mindre på hver enkelt - og derved give beboerne den størst mulige glæde.

Prisen pr. billede er således en fast pris - uanset om du køber 1 eller 50 - se priser m.m. på fotori.dk/webshop.

Jeg har solgt vægfotos til plejecentre, hvor der var budgetteret med penge til udsmykning af gangene. Et sted brugte man penge, som pårørende havde doneret, og jeg har hørt om andre, der er gået på jagt efter støttemuligheder. Nogle som allerede har købt er også gået på jagt efter flere penge til at købe flere fotos for.

Jeg ville bare så gerne her kunne skrive om de fonde og puljer, hvor plejecentrene har god mulighed for at få støtte. Men jeg har ingen erfaringer med det og har ikke hørt om nogen.

Umiddelbart tror jeg, at der individuelt fra lokalområde til lokalområde må være en række lokale **støttemuligheder**, hvor det vil være helt oplagt at søge midler.

Har du erfaringer, som kan være til gavn for andre, er du meget velkommen til at fortælle mig om det, så jeg kan supplere og/eller skifte teksten her ud med din viden.

Og skulle det være så heldigt, at nogen som 'sitter på en pengekasse' med relevante fonds-/pulje-/sponsormidler læser disse linjer, så giv endelig lyd. Det kan kun gå for langsomt at få denne vejledning opdateret - og mener du ikke, at det skal stå her, så gør det næstbedste ... - kontakt det lokale plejecenter og fortæl dem om det.

*Der er **SÅ** mange gode oplevelser i vente med vægfotos.*

I al sin enkelthed handler det "kun" om at tage beslutningen om vægfotos, udvælge motiverne - og få dem hængt op. Jo før - jo gladere!